

Naš Mali neformalni Veliki put, Norveška 2010.

Šesti je jul, oko 10 uveče. Danas smo bili u Nacionalnom parku Jostedalbreen gde smo posetili najveće glečere kontinentalnog dela Evrope. Glečeri veće površine se nalaze još samo na Islandu. Ono što je predstavljalo atrakciju za nas, to su asfaltni prilazni putevi koji vode skroz do glečerskih jezera spojenih sa jezicima lednika. Tog dana smo na biciklima ispedalali finih 100km, i sada, tokom večeri, autom menjamo lokaciju kako bi sutradan započeli sa novim izletom.

Prošli smo pored Sognefjorda, a zatim se uskim putem prepunim serpentina popeli na 1400m gde nas je dočekalo ogromno i potpuno nenaseljeno prostranstvo sa predivnom prirodom. Najviše liči našem Pešteru.

put nas je vodio Pešterom, usred Norveške...

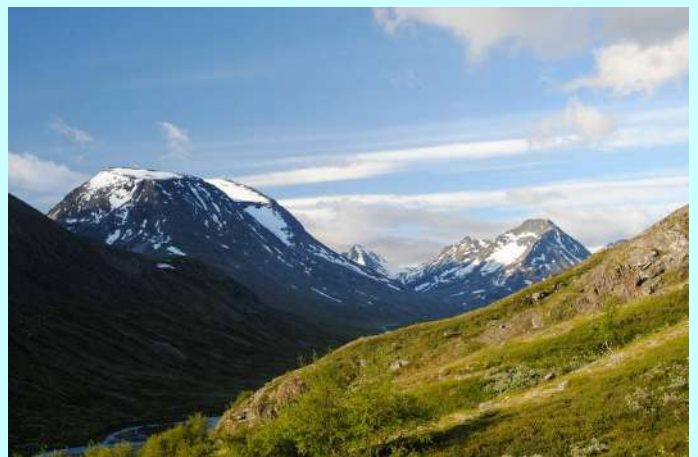

... ali je pružao i ovakve prizore

Tokom popodneva, vreme je bilo promenljivo sa nešto kiše ali se uveče razvedrilo i naredni dan je obećavao lepo vreme. Iako smo planirali da sutradan krenemo iz Loma na trodnevni izlet biciklima, prolazeći ovaj predivni planinski kraj – poželeli smo da odmah, bez odlaganja, idemo na planinarenje u Jotunheimen. Iako je to bilo predviđeno za kasnije, sada nam se nekako činilo kao idealna prilika. Tu je odmah pored nas, danas smo se već zasitili pedalanja, a vreme se prolepljava.

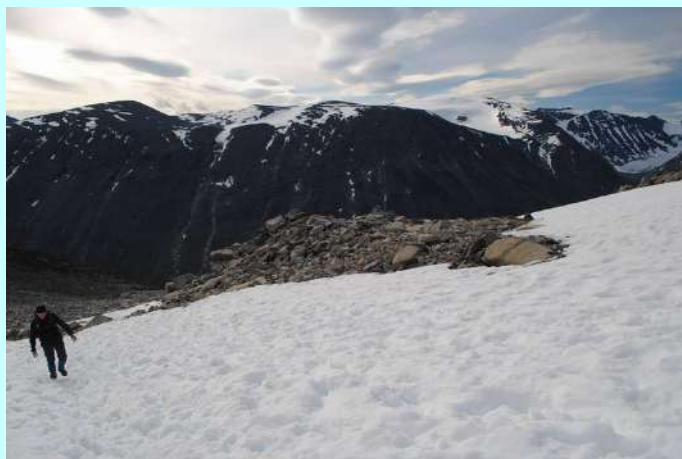
Skrećemo udesno ka lokaciji Spiterstulen. To je jedan od dva bazna kampa za sve one koji bi želeli da se popnu na Galdhopiggen – najviši vrh Norveške (kao i cele Skandinavije) visok 2469m. Veoma uskim i neasfaltiranim putem, oprezno vozim ovih poslednjih 18km. Sreća da je već 11 uveče i da je mala verovatnoća da mi neko ide u susret, jer mesta za mimoilaženje baš i nema. Vredno je napomenuti da na ovoj geografskoj širini (61 stepen) i u ovo doba godine, ne postoji noć. Od ponoći do 3 ujutru je suton kojeg odmah sledi zora i tada je najtamnije; ali i tada je sasvim dovoljno svetla za sve outdoor aktivnosti. U kampu se uredno registrujemo, postavljamo šator i večeramo. Jako je hladno pa supu kuvamo u šatoru. Po objavljenom meteogramu u kampu, za sutra je predviđeno sunčano prepodne, dok se od podneva najavljuje oblačnost koja će od 14h preći u kišu. Kamp je na 1100m nadmorske visine i do vrha je staza procenjena na 4 sata hoda. Dogovaramo se da, iako je već kasno, prošla je ponoć, sutra na uspon krenemo što ranije i iskoristimo što više sunca.

Posle kratkog ali efektnog sna i laganog doručka u 6 ujutru krećemo na uspon. Sa norveškim markacijama smo već imali ne baš pozitivna iskustva, ozbiljnu mapu nemamo sa sobom, ali sam se ovaj put nadao da ćemo ići u gomili ljudi željnih uspona na krov Norveške. Zaista je puno šatora u kampu, ali nekako kao da su svi lenji i do 6 niko osim nas nije napustio kamp. Pratimo crvene T markacije ka Galdhopiggeni koje vode strmo uzbrdo po planini koju sačinjava gomila stena – što većih, što manjih. Vreme je predivno, iznad logora je već sve obasjano suncem, napredujemo sasvim fino. Za prvih sat vremena dobijamo oko 400m visine.

Jedini pogled u toku prva dva sata uspona...

Međutim, ipak mi nešto smeta. Planina, tj. priroda kojom koračamo. Ispostavlja se da su Mihalovi saveti prilikom planiranja ovog puta bili ispravni. To je drug sa kojim sam se konsultovao oko plana, pošto je on u ovim krajevima već bio. Za ovaj uspon je savetovao da ukoliko ne bude lepo vreme – da se u to ne upuštamo, jer je užasno dosadan i nema ama baš ništa lepo da se vidi. Jedina stvar zbog koje vredi (osim same činjenice da bi, eto, popeli najviši vrh Skandinavije) su prelepi pogledi odgore. Upravo je tako i bilo. Tokom uspona sam pokušavao da se prisetim nekog dosadnijeg uspona i neke ružnije planine. Uzaludno. Ova je šampion. I to gde? U Norveškoj, najlepšoj zemlji u kojoj sam ikada bio, odakle već nosim prelepe utiske. Sada nailazim na ovo kamenje, naslagano jedno na drugo i stazu koja se uporno provlači preko tih stenčuga, sa pogledom stalno jednim istim (na južni greben). I tako već dva sata, bez ikakve promene.

...a onda počinje snežni deo staze

U Norveškoj je sve pomerenom za oko 1000m dole, pa je tako vegetacija nestala još pre logora (na oko 800m visine je granica do koje raste drveće), a letnji sneg srećemo na 1700m. Navlačimo kamašne. U početku su to krpe snega, ali kasnije, moram priznati, uspon postaje zanimljiviji, a sneg je prekrivao sve oko nas. Posle prvog predvrha (za koji smo zapravo smatrali da je glavni vrh) se otvara vidik i na zapadni venac, malo se spuštamo do nekog sedla, a zatim sledi drugi predvrh, sedlo i konačno završni uspon. Ovaj snežni deo je u kombinaciji sa predivnim pogledom definitivno popravio utisak o celokupnom usponu.

norveške markacije, i prvi predvrh...

...posle koga stvar postaje zanimljivija

Sklonište na vrhu

Oblaci se već lagano navlače, vidljivost je ipak odlična. Provodimo na vrhu sat vremena u skloništu koje tokom leta radi kao bar i suvenirarnica. Upoznajemo se i sa dvojicom Poljaka, jedan od njih kaže da je bio u Beogradu i da tamo ima prijatelje. Kasnije pristiže i jedna Poljakinja. Nas petoro smo prvi tog dana koji smo se iz Spiterstulena popeli. Postoji i druga staza od Juveshytta, kampa na 1600m visine. Staza jeste kraća, ali vodi preko glečera i obavezna je zimska oprema sa navezama. Naš put po Norveškoj je kombinacija bicikliranja i planinarenja i nismo mogli da poneseo baš kompletnu opremu, zato smo i izabrali uspon sa ove strane.

Pobedaši na Galdhopiggenu, 2469m

Sa vrha se pruža predivan pogled

Belina preovladava na svim stranama

Silazak je bio očekivano naporan. Gornji deo po snegu je bio interesantan, a zatim su došle one kamenčuge koje su me ponovo nagnale na prisećanje da li sam video ružniju planinu. Volim kamenjar, volim divljinu – krševiti Komovi u Crnoj Gori su za mene najlepša planina; ali ovaj kamenjar, tamno sive boje, bez ikakve vegetacije, je nešto sasvim drugačije. Širio je depresiju. Počinje sneg. U povratku srećemo mnogo planinara koji su očigledno ustali nešto kasnije od nas. Neki od njih nastavljaju dalje, ne obazirući se mnogo na preteće oblake i na vetar koji se pojačavao. Mnogi od njih ipak odustaju pa se svi zajedno vraćamo.

Stižemo u Spiterstulen. Konačno. Obavili smo to, drago mi je da sam bio gore – ali, ne hvala, drugi put ću izabrati neki lepši trekking, ne mora to biti uspon na vrh iznad 2400m. Iako fotografije možda govore drugačije, treba imati u vidu da one uvek prikazuju samo lepšu stranu događanja.

Jotunheimen (u prevodu: Dom Divova) je ogroman nacionalni park sa mnogo jezera, gorskih očiju, planinskih pašnjaka, oko 50 vrhova iznad 2000m i nepreglednom divljinom. U to smo se i uverili sledećih dana dok smo prolazili jednim od puteva koji ga preseca. Ljudi provode i po dve nedelje istražujući ga i pomerajući kamp sa jednog na drugo mesto. Zanimljiva je priča o Glittertindu, susednom vrhu i najvećem konkurentu Galdhopiggenu za titulu „vrh Skandinavije“. Naime, Glittertind je visok 2465m – barem njegov kameni deo. Ukoliko se meri zajedno sa glečerom koji ga pokriva tokom cele godine – onda visina prelazi 2470m, a time i visinu Galdhopiggena. Među norveškim planinarima su se razlikovale dve struje – jedni su smatrali Galdhopiggen, a drugi Glittertind za najviši vrh. Ovu zavrzlamu je rešilo globalno otoplavanje koje je toliko rastopilo glečer, da je sada Galdhopiggen bez ikakvih sumnji viši od svog konkurenta.

Priča koju ste pročitali je samo mali delić našeg 15-dnevnog putešestvija po Skandinaviji u toku kojeg smo pored nekoliko trekinga, na biciklima prešli 920km, videli neverovatnu prirodu, planine koje se direktno uzdižu iz fjordova, nekoliko geoloških prirodnih fenomena,... [Ovde možete pogledati još nekoliko fotografija](#) koje dočaravaju delić atmosfere, a na adresi <http://nenad.rajce.idnes.cz> nekoliko kolekcija fotografija sa ovog puta.

Naš Mali neformalni Veliki put, Norveška 2010.

Posle napornog bicikliranja, vozili smo se ferijem po Lyse fjordu

... a onda posetili Preikestolen...

...stenu, koja se izdiže 604m vertikalno iznad površine mora

Lyse fjord iz ptičje perspektive

Idealne staze za bicikliranje su širom Norveške

Vodopada ima na sve strane

Često postoje biciklističke obilaznice za neke duže tunele...

... i često se pretvore u serpentine, pa umesto KROZ planinu - idemo PREKO planiine

Šetnja planinama Norveške ponekad podseća na Karpate, jezera su na sve strane...

... ali ovakvih fenomena na Karpatima nema! Ovo je Trolov jezik, prirodni previs

Norveška je poznata po crkvama od drveta. Ova se nalazi u mestašcu Hol

Fjordovi su najfotogeničniji u predvečerje, a ono traje od 19 do 23h

Feriji su uobičajeni vid transporta, kada se pogleda na mapu zapadne obale, sasvim je jasno zašto je to tako

Kućica usred ničega, takodje, uobičajena pojava

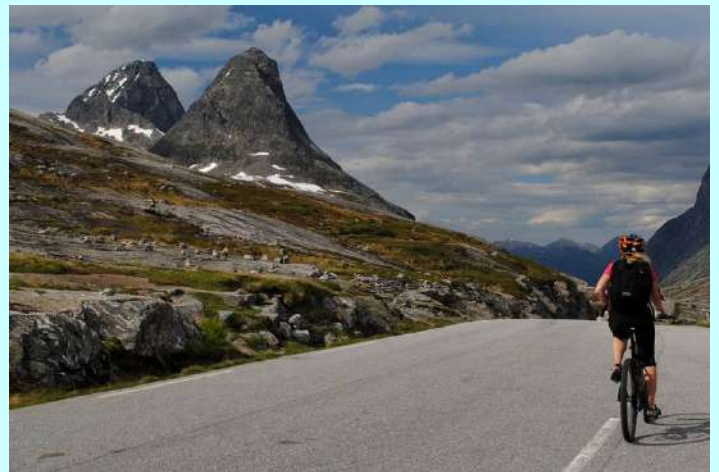
Tamo gde glečer dodiruje jezero, Jostedalbreen

Jedna atipična crkva, kraj mesta Dovre

Čuveni put Trolova, izvanredan biciklistički izlet na sedlo...

... a sa druge strane - Raj na Zemlji

Gerainger fjord...

... i brodić u njemu

U putešestviju učestvovali: Zoran Čubrilo i Nenad Jovanović, PD Pobeda
Tekst i fotografije: [Nenad Jovanović](#)